

Fylkesmannen i Trøndelag
Trööndelagen fylhkenålma

Forvaltningsplan for Kråkvågsvaet fuglefredningsområde i Ørland kommune 2018-2028

Rapport 1-2018

Fylkesmannen i Trøndelag
Klima- og miljøavdelingen
Postboks 2600
7734 Steinkjer
Tlf. 74 16 80 00, e-post: fmlpost@fylkesmannen.no

Forvaltningsplan for Kråkvågsvaet fuglefredningsområde i Ørland kommune

Nr. 1 - 2018

TITTEL Forvaltningsplan for Kråkvågsvaet fuglefredningsområde i Ørland kommune 2018-2018	DATO 16. februar 2018
FORFATTER/SAKSBEHANDLER Carina Ulsund	ANTALL SIDER 49 (inkl.vedlegg)
ANSVARLIG SIGNATUR Bjørnar Wiseth	OPPLAG <i>Bare tilgjengelig digitalt</i>
ISBN 978-82-8397-000-5	
EKSTRAKT <p>Rapporten inneholder en forvaltningsplan som skal ivareta verneformålet for Kråkvågsvaet fuglefredningsområde, samt sikre en forutsigbar og enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer, sette mål og foreslå tiltak.</p> <p>Kråkvågsvaet fuglefredningsområde ble fredet ved kongelig resolusjon 23. desember 1983. Verneområdet omfatter store sjø- og fjæreområder, der verneverdiene er et rikt fugleliv og fuglenes livsmiljø i området. Særlig av hensyn til hekkende og overvintrende lommer, dykkere, dykkender og vadefugl. Fuglefredningsområdet har også Ramsarstatus.</p> <p>Forvaltningsplanen har en varighet på 10 år. Tabeller for mål og tiltak kan endres fortløpende ettersom forvaltningsutfordringene endrer seg, og kan derfor ha kortere varighet.</p>	

STIKKORD

KEYWORDS

Kråkvågsvaet fuglefredningsområde Forvaltningsplan Våtmark Bløtbunnsområder Flytrafikk Ramsarområde	Kråkvågsvaet bird conservation area Management plan Wetland Tidal mudflats Air traffic Ramsar site
--	---

Innhold

Forord	6
1 Innledning.....	7
1.1 Områdebeskrivelse.....	7
1.2 Kråkvågsvaet som Ramsarområde	8
2 Naturmangfoldloven	9
3 Historikk.....	10
3.1 Verneprosess	10
3.2 Brukshistorie.....	11
3.3 Nærliggende verneområder	11
4 Dagens status	11
4.1 Kunnskapsstatus.....	11
4.2 Verneverdier.....	12
Artsmangfold.....	12
Naturtyper	13
4.3 Bruk av området	14
4.4 Pågående skjøtsel og tiltak i fuglefredningsområdet.....	15
5 Forvaltning av Kråkvågsvaet fuglefredningsområde.....	15
5.1 Trusler mot verneverdiene.....	15
Innenfor vernegrensene.....	15
Utenfor vernegrensene	16
5.2 Bevaringsmål, planlagte tiltak og skjøtsel	16
Aktuelle tiltak	16
5.3 Tilrettelegging og informasjon	17
5.4 Retningslinjer for brukerinteresser i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde.....	17
Landbruk.....	17
Fiske og tarehøsting	19
Jakt.....	19
Friluftsliv og forskning	20
Bygninger og tekniske inngrep	22
Oljeforurensning.....	25
Motorisert ferdsel og militær aktivitet	25
6 Oppsyn og administrasjon i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde.....	26
6.1 Skjøtsel og tiltak	26
6.2 Informasjon og formidling.....	26

6.3 Generelle retningslinjer for saksbehandling	27
6.4 Naturmangfoldloven §§ 8-12	28
6.5 Utenforliggende virksomhet	28
6.6 Oppfølging av ulovligheter – håndheving og sanksjoner	29
6.7 Forvaltningsmyndigheter	29
7 Kilder.....	30
Vedlegg.....	31
Vedlegg 1 Verneforskrift.....	32
Vedlegg 2 Spesielle skjønnsforutsetninger/avtaler	33
Vedlegg 3 Naturtyper og artsmangfold.....	34
Vedlegg 4 Samlet tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag og fremdriftsplan	39
Vedlegg 5 Om dispensasjonssøknader	40
Vedlegg 6 Ramsar Information Sheet	41

Forord

Kråkvågsvaet fuglefredningsområde i Ørland kommune ble opprettet ved kongelig resolusjon 23. desember 1983. Verneområdet omfatter både sjø- og fjæreområder på totalt 11,9 km², der kun 0,4 km² av det totale arealet er landareal. Verneverdiene er et rikt fugleliv og fuglenes livsmiljø i området, særlig av hensyn til hekkende og overvintrende lommer, dykkere, dykkender og vadefugl.

Det er pr 2017 ingen store direkte trusler innenfor vernegrensen til Kråkvågsvaet fuglefredningsområde. Den største mulige trusselen mot verneverdiene er knyttet til aktiviteter som foregår utenfor vernegrensene, som kampflybasen på Brekstad. Økt flystøy i området kan føre til at fugl blir skremt bort fra verneområdet.

Bakgrunnen for å utarbeide forvaltningsplaner, er behovet for en mer aktiv forvaltning av verneområdene. I forvaltningsplanene gis det nærmere retningslinjer for skjøtselstiltak som kan bidra til å sikre formålet med vern.

Forvaltningsplanen er utarbeidet av Fylkesmannen i Trøndelag (tidligere Fylkesmannen i Sør-Trøndelag), som også har forvaltningsansvaret for verneområdet. Planen er skrevet av rådgiver Carina Ulsund hos Fylkesmannen.

Planen ble sendt ut på høring mai 2016, med høringsfrist 01.09.2016.

Planen ble godkjent av Miljødirektoratet 20.12.2017, og skal revideres om 10 år eller ved behov.

1 Innledning

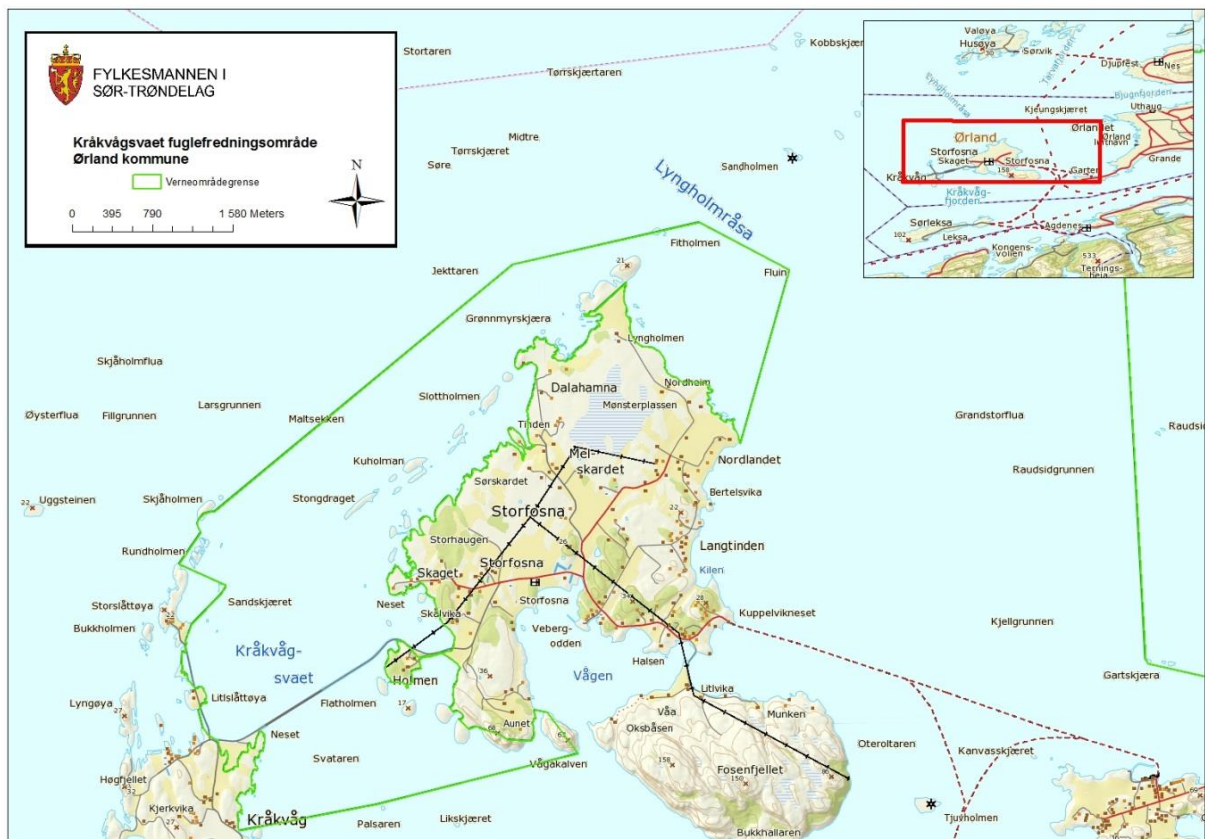
1.1 Områdebeskrivelse

Forskrift om fredning av Kråkvågsvaet fuglefredningsområde i Ørland kommune, ble fastsatt ved kongelig resolusjon 23. desember 1983 i medhold av naturvernloven (lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63). Verneområdet dekker et areal på ca. 11,9 km², hvorav ca. 0,4 km² er landareal.

Formålet med fredningen er å bevare det rike fuglelivet og fuglenes livsmiljø i området, særlig av hensyn til hekkende og overvintrende lommer, dykkere, dykkender og vadefugler

Kråkvågsvaet fuglefredningsområde ligger vest for Brekstad i Ørland kommune, og er sundet mellom øyene Kråkvåg og Storfosna med tilhørende fjære- og gruntvannsområder (se figur 1). Til området regnes her sjøarealet mellom hovedøyene nord til Tårnet og sør til Likskjæret, samt holmene nord for Kråkvåg og holmene på nordvestsiden av Storfosna, og i tillegg et parti helt nord/nordøst på selve Storfosna.

Man kan komme seg til fuglefredningsområdet ved å ta ferje fra Garten over til øya Storfosna. Fra Storfosna går det bru over til øya Kråkvåg.

Figur 1: Kart over Kråkvågsvaet fuglefredningsområde (vernegrense markert i grønt). Fylkesmannen i Trøndelag (Tidligere Fylkesmannen i Sør-Trøndelag).

Verneområdet består for det meste av sjø og grunne havområder. Store deler av området er ikke dypere enn 5-10 meter. De største fjærområdene ligger på vestsiden og på nordøstsiden av Storfosna.

Bilde 1: Bløtbunnsområde (BN00052368) på vestsiden av Storfosna

Foto: Carina Ulsund

1.2 Kråkvågsvaet som Ramsarområde

Kråkvågsvaet fuglefredningsområde er ett av 63 Ramsarområder i Norge (pr 01.04.2016). Konvensjonen om vern av våtmarker, Ramsarkonvensjonen, trådte i kraft 21. desember 1975 med formål å beskytte våtmarksområder generelt og særlig som leveområde for vannfugler. Etter hvert har målsetningen blitt utvidet, og omfatter i dag ivaretagelse av våtmarker både som leveområde for flora og fauna, og som viktig naturressurs for mange mennesker. Miljødirektoratet er norsk vitenskaps- og forvaltningsmyndighet for konvensjonen.

Konvensjonen har i dag tre hovedpilarer:

- Å forvalte internasjonalt viktige våtmarksområder (Ramsarområder) slik at deres økologiske funksjoner ('ecological character') opprettholdes.
- Å sørge for fornuftig (bærekraftig) bruk ('wise use') av våtmarker generelt i forvaltning og arealplanlegging, herunder bl.a. kartlegge og gjennomføre verneplaner for våtmarker.
- Deltagelse i internasjonalt samarbeid om våtmarker – for eksempel bistandssamarbeid.

Kråkvågsvaet fuglefredningsområde fikk status som Ramsarområde 24.juli 1985 sammen med Grandefjæra naturreservat, Innstrandfjæra fuglefredningsområde og Hovsfjæra fuglefredningsområde, under betegnelsen «Ørlandet våtmarkssystem».

«Ørlandet våtmarkssystem» oppfyller følgende kriterier:

Kriterium 1: Ørlandet våtmarkssystem med de store tidevannsstrender og store arealer med grunne havområder, er kanskje det beste eksemplet i Sør-Norge med denne type marin våtmark.

Kriterium 2: Regelmessige observasjoner av oter *Lutra lutra* (VU), som trolig yngler i området. Mange nær truede (NT) fuglearter hekker i området; vipe *Vanellus vanellus*, storspove *Numenius arquata*, hettemåke *Larus ridibundus*, lerce *Alauda arvensis*, og bergirisk *Carduelis flavirostris*. Området er også et viktig overvintringsområde for mange nasjonalt viktige fuglearter, for eksempel storlom *Gavia arctica* (VU), horndykker *Podiceps auritus* (EN), og brushane *Philomachus pugnax* (DD).

Kriterium 4: Området er svært viktig for et stort antall dykkere, ender, lappdykkere og vadere på vår- og høsttrekket. Spesielt ved sterk vestavind gir området ly for et stort antall vadere.

Kriterium 6: Horndykkeren kommer i et stort antall, 20-40 individer, til området om våren.

RIS-skjema (Information Sheet on Ramsar Wetlands) for «Ørlandet våtmarkssystem» ligger som vedlegg 7.

Norge har forpliktet seg til å sikre den økologiske funksjonen til våre 63 Ramsarområder gjennom bærekraftig forvaltning som bygger på beste tilgjengelige kunnskap om områdenes verdier og tålegrenser. Forvaltningsplaner skal utarbeides for samtlige områder, og kontroll og overvåking skal gjennomføres inne i områdene og i tilgrensende influensarealer og buffersoner. Hvert tredje år rapporterer medlemslandene til Ramsarkonvensjonen om status for de utpekte Ramsarområdene. Videre er det krav om løpende rapportering ved eventuell risiko for endringer i økologisk karakter, tilstand eller status i Ramsarområdene.

2 Naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 trekkes også inn i skjønnsutøvingen. De nevnte bestemmelser i naturmangfoldloven skal inngå som en integrert del i skjønnsutøvingen ved saksbehandling etter naturmangfoldloven.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnet om naturforholdene i Kråkvågsvaet er hentet i ulike registreringer og kartlegginger (se kapittel «Verneverdier»). Området inneholder et rikt fugleliv, blant annet er flere nasjonalt trua arter og arter som er internasjonalt interessante registrert her. I tillegg er det også kartlagt flere naturtyper som er svært viktige funksjonsområder for fugl.

Fylkesmannen har vurdert forvaltningsplanens effekt på verneverdiene. Virksomhet som pågår i områdene pr. i dag omtales i kapitlet «**Retningslinjer for brukerinteresser**». For enkelte aktiviteter vil det gjelde restriksjoner, slik at verneverdiene får økt beskyttelse. Retningslinjene som er omtalt i forvaltningsplanen er satt med utgangspunkt i verneforskriften og dens rammer for hvilke aktiviteter som er tillatt og ikke.

Ut fra dagens kunnskap om artene i området vil de aktivitetene som i henhold til verneforskriften videreføres, med en liten grad av sannsynlighet ha særlig negativ innvirkning på verneverdiene i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde. Vernebestemmelsene er til hinder for at det kan gjøres vesentlige inngrep i verneområdet. Fylkesmannen vurderer det slik at forvaltningsplanen, med de retningslinjer som er foreslått, er positivt for artene og naturtypene i Kråkvågsvaet, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Fylkesmannen mener at kjent kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og økologisk tilstand i denne saken står i et rimelig forhold til sakens karakter, og anser at kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt. På denne bakgrunn mener Fylkesmannen at det foreligger nok kunnskap om effekten av retningslinjene, samt bevaringsmål og foreslåtte tiltak, slik at føre-var-prinsippet ikke får særlig vekt i denne saken, jf. naturmangfoldloven § 9.

Aktiviteter og virksomheter som kan tillates i områdene vil bli nærmere regulert innenfor rammen av naturmangfoldloven og verneforskriften med tilhørende retningslinjer i denne planen, og reguleringen av den enkelte virksomhet og aktivitet vil kunne vurderes i forhold til samlet belastning i verneområdet. Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning er dermed vurdert og tillagt vekt.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver får ikke særlig betydning i denne saken ettersom vernet legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området, og at de godkjente tiltakene ikke vil ha vesentlig negativ effekt på naturtyper, arter eller økosystem.

Prinsippene i § 12 er vurdert til å ikke være relevant da det ikke er planlagt noe skjøtselstiltak og/eller restaurering i verneområdet.

3 Historikk

3.1 Verneprosess

Kråkvågsvaet ble vurdert som et verneområde i arbeidet med «utkast til verneplan for våtmarksområder i Sør-Trøndelag fylke» i 1978. Planen var et ledd i Miljøverndepartementets (nå Klima- og miljødepartementet) serie av verneplaner for ulike naturtyper. Verneplanene ble utarbeidet fylkesvis og i regi av Fylkesmannen. Området ble så fredet som fuglefredningsområde i 1983 for å bevare det rike fuglelivet og fuglenes livsmiljø i området, særlig av hensyn til hekkende og overvintrende lommer, dykkender og vadefugl.

Kråkvågsvaet fuglefredningsområde fikk sammen med de tre andre verneområdene (Innstrandfjæra- og Hovsfjæra fuglefredningsområde og Grandefjæra naturreservat) i «Ørlandet våtmarkssystem» status som Ramsarområde i 1985.

Marint vern

Mesteparten av Kråkvågsvaet fuglefredningsområde (fra normal flo) er også inkludert inn i det foreslåtte marine verneområdet Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden. Det ble meldt oppstart av vern av dette området i 2017. Mer informasjon og status om denne verneprosessen finnes på Fylkesmannens hjemmeside <https://www.fylkesmannen.no/Trondelag/Miljo-og-klima/>.

3.2 Brukshistorie

På Kråkvåg har befolkningen stort sett drevet med tradisjonelt fiske, og til en viss grad landbruk. Noe jakt har foregått i området, hovedsakelig gås og steinkobbe.

3.3 Nærliggende verneområder

Grandefjæra naturreservat ligger ca.3,5 km øst for Kråkvågsvaet fuglefredningsområde, og er som Kråkvågsvaet en del av verneplan våtmark. Mesteparten av fuglefredningsområdet ligger også innenfor et foreslått marint verneområde, se kapittel 3.1.

4 Dagens status

4.1 Kunnskapsstatus

Det finnes en god del fugleobservasjoner i Kråkvågsvaet, observasjoner utført både av privatpersoner og på oppdrag fra myndighetene. De fleste observasjoner ligger inne på www.artsobservasjoner.no.

Våtmarksområdene på Ørland og Storfosna utgjør viktige lokaliteter, både på grunn av beliggenheten, den store næringsproduksjonen og arealenes dimensjoner. 13 arter vannfugl som er registrert i området er regionalt, nasjonalt eller internasjonalt interessante. Det er registrert over 6.200 fugleobservasjoner i [Artsobservasjoner.no](http://www.artsobservasjoner.no). I forbindelse med etablering av kampflybase på Ørland bør det utføres fugletellinger mer jevnlig i Kråkvågsvaet, for å se om fuglebestanden i Kråkvågsvaet blir påvirket av økt flyaktivitet fra Brekstad.

Det er ikke registrert planter og naturtyper på land, men det er derimot registrert en del marine naturtyper i Kråkvågsvaet (se vedlegg 4). Det meste er modelleringer gjort av NIVA i 2009. Alle naturtyperegistreringer i Kråkvågsvaet er lagt inn i Naturbasen. I 2017/2018 blir det utført en marin kartlegging i området i forbindelse med vern av det marine området Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden. Mesteparten av kartleggingen vil foregå utenfor eksisterende verneområder.

NTNU Vitenskapsmuseet utført en bunndyrundersøkelse i 1996 i Kråkvågsvaet på oppdrag av Ørland kommune i forbindelse med etablering av bru mellom Storfosna og Kråkvåg. Åtte fjærestasjoner på begge sider av svæet og 17 grabbstasjoner i selve svæet ble da undersøkt.

Det ble samlet inn materiale både vår og høst. Det bør utføres en oppfølgende kartlegging i dette området, for å se om etablering av bruene har hatt noen effekt på bunndyrsfaunaen i verneområdet.

4.2 Verneverdier

Artsmangfold

Fugl

Fjære- og gruntvannsområdene i Kråkvågsvaet og ved Storfosna fungerer (i særlig grad) som hvile-/rasteplasser i trekketidene, og er et viktig ledd for trekkende fugl fra Island til Sibir. Den betydningen disse lokalitetene har for trekkfugl skyldes foruten beliggenheten, også den store næringsproduksjonen og arealenes dimensjoner. Blant fuglene som setter sitt preg på området i trekketidene er arktiske arter som tundralo og polarsnipe. Andre arter som forekommer tallrikt er lappspove, gråstrupedykker, horndykker, grågås, sangsvane (bilde 2), brushane (bilde 3), og mange flere. Pr i dag er det registrert 172 fuglearter i området, og 30 rødlistearter. Fire av artene (gulnebbblom, sjørre, storspove og svarthalespove) er også registrert på den globale rødlisten. Oversikt over rødlistede arter i verneområdet ligger som vedlegg 4.

Bilde 2: Sangsvaner

Foto: Terje Domaas

Bilde 3: Brushaner

Foto: Dagfinn Breivik Skomsø

Holmene i området fungerer også som hekkeplass for en del arter, og det eksisterer gamle tinglysninger om egg- og dunværsfredninger for disse. Antallet hekkefugl har imidlertid avtatt. Områdene inngår som en viktig del av «*Ørlandet våtmarkssystem*».

Om vinteren er området viktig for en rekke vannfugler og sjøfugler, blant annet islom, gråstrupedykker, horndykker, teist og ærfugl. Videre fungerer fjæreområdene også som tilholdssted for en del ikkehekkende vannfugl om sommeren, og som myteplass for andefugl. Midtsommers, etter hekkesesongen, samles opptil 3 500 ærfugl og 800 sjørre i dette sjøområdet for å felle hale- og svingfjær.

Pattedyr

På nordvestsiden av Storfosna holder en koloni av steinkobbe til, ellers er det ikke uvanlig at grupper med delfiner og niser svømmer gjennom verneområdet på jakt etter fiskestimer. Disse pattedyrene er ingen store konkurrenter for fugl om mattilgangen i verneområdet.

Marin bunndyrfauna

Bunndyrundersøkelsene i 1996 viste høy diversitet og et høyt antall arter i svæet mellom Kråkvåg og Storfosna. Spesielt i artsgruppene børstemarker, krepsdyr, muslinger og pigghuder. Disse bunndyrene er viktige næringskilder for fuglene i verneområdet.

Flora

Det er ikke registrert noen verdifulle plantearter i Kråkvågsvæet fuglefredningsområde. Dette er heller ikke av noen stor interesse da verneformålet i Kråkvågsvæet er fugl og ikke planter.

Naturtyper

Marine naturtyper

Det er registrert mange verdifulle marine naturtyper i verneområdet som også er svært viktige næringsområder for fugl som tareskog, skjellsand og bløtbunnsområder. Kart med oversikt over naturtypene finnes i vedlegg 4.

Tareskogene består av ulike tarearter der stortareskog (*Laminaria hyperborea*) og sukkertareskog (*Saccharina latissima*) er de viktigste. Tareskogene er viktige for kysten og kan beskrives som undersjøiske regnskoger. De er blant klodens mest produktive økosystemer og forsyner et rikt samfunn av alger og dyr med næring som også eksporteres og forsyner andre kystnære økosystemer på grunt og dypt vann. I tillegg fungerer tareskogen som et habitat med et tilsvarende samfunn med høy artsdiversitet og de er viktige oppvekstområder for større fisk bl.a. kysttorsk.

Reduksjon av tareskog siden 1970 på grunn av kråkebollebeiting, har ført til at naturtypen har fått status NT (nær truet) på rødlisten over naturtyper.

Bilde 4: Bløtbunnsområde med tang og tare

Foto: Carina Ulsund

Skjellsand er delvis nedbrutte kalkskall fra skjell og andre marine organismer. De viktigste organismene i dannelsen av skjellsand er mollusker (skjell og snegler), rur, kråkeboller og kalkalger. Dannelse av skjellsand avhenger både av vekstbetingelser for kalkdannende organismer, og avsetningsbetingelser etter at organismene er døde. Skjellsand avsettes ofte i le på innsiden av holmer og skjær, og forekommer vanligvis i isolerte lommer ut mot havet. Skjellsand er et habitat som ofte er rikt på bløtbunnsfauna, og fungerer som gyte- og oppvekstområder for flere fiskearter. Større krepsdyr benytter skjellsandbankene til

parringsplasser og ved skallskifte, i tillegg til at de finner matgrunnlag her. Skjellsand regnes som en ikke fornybar ressurs innenfor overskuelige tidsrammer.

Bløtbunnsområder i strandsonen finnes over hele landet, men større bløtbunnsområder som i Kråkvågsvaet og i Grandefjæra er sjeldne. Områdene er viktige beiteområder for sjøfugl og viktige som rasteplasser for fugl i trekkperioden. Et stort antall arter er å finne i bløtbunnsområder i strandsonen og produksjonen i vannmassene kan være høy. Ofte kan områder med sterkt bølgeaktivitet se helt livløse ut fordi organismene er veldig små og lever nede i sedimentet.

Bløtbunn består av mudder og/eller fin, leirholdig eller grovere sand som ofte tørrelegges ved lavvann. Vanlige arter er fjæremark (bilde 5), sandmusling, knivskjell, hjertemusling, pelikanfotsnegl, tårnsnegl, sjøstjerner og sjøpinnsvin.

Bilde 5: Fjæremark

Foto: Erling Svendsen

Bløtbunnsarter er i hovedsak stasjonære og påvirkes av faktorer direkte på de stedene de befinner seg. Bentiske samfunn (bunndyr) kan dermed brukes som et miljøarkiv for status og endringer i det marine miljø. Endringer i artsdiversitet kan brukes til å påvise forurensningseffekter av punktkilder og i forbindelse med klimatiske endringer.

4.3 Bruk av området

Verneområdets lille landareal gjør det vanskelig å bruke området til landbaserte aktiviteter. I tillegg er det ferdselsforbud på holmene i området og på nordspissen av Storfosna i tidsrommet 25.april – 15.juli. I 2013 ble det satt opp et lite fugletitterskur rett utenfor verneområdet som brukes av ornitologer og skoleklasser. Dette har ført til at det har blitt litt mer aktivitet i området, men aktiviteten er ingen trussel for verneverdiene i verneområdet.

Sjøområdet brukes en del til fritidsfiske, men aktiviteten er ikke så stor at det er forstyrrende for fuglelivet.

Store deler av landområdene blir brukt som beiteområder, spesielt for sau. Men dette er stort sett utenfor verneområdet. Beiting er heller ikke noe negativt for verneverdiene i fuglefredningsområdet.

4.4 Pågående skjøtsel og tiltak i fuglefredningsområdet

Pr i dag foregår det ingen skjøtsel og/eller restaurering i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde. Det er heller ikke behov for noe skjøtselstiltak pr dags dato.

5 Forvaltning av Kråkvågsvaet fuglefredningsområde

Miljødirektoratet har laget et rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (M106-2014), som omhandler saksbehandling ved utøvelse av myndigheter etter verneforskrifter.

Forvaltningsplanen er et praktisk hjelpemiddel for å opprettholde og fremme verneformålet. Den skal samtidig sikre en forutsigbar og enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer om bruk, skjøtsel, informasjon og eventuell tilrettelegging. En forvaltningsplan er ikke et juridisk bindende dokument, men gir retningslinjer for forvaltningen av området i henhold til verneforskriften. Verneforskriften bestemmer hva som er lov og ikke tillatt i verneområdet, se vedlegg 1. Forvaltningen av verneområdet skal skje med et langsiktig perspektiv. Dette stiller krav til langsiktig tenkning både hos de daglige brukerne og Fylkesmannen.

Forskrift om vern av Kråkvågsvaet fuglefredningsområde er hjemlet i naturvernloven. Den 1.juli 2009 trådte naturmangfoldloven i kraft og naturvernloven ble opphevet. Selv om naturvernloven er opphevet, gjelder verneforskriften vedtatt i medhold av den inntil kongen bestemmer noe annet, jf. naturmangfoldloven § 77 første punktum.

Dersom det skal søkes dispensasjon etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften kap.VIII, skal søknaden vurderes etter naturmangfoldloven sin dispensasjonsbestemmelse i § 48. Verneforskriftens generelle dispensasjonsbestemmelse er satt ut av kraft, jf. naturmangfoldloven § 77, annet punkt. Dispensasjonsbestemmelsen er i utgangspunktet ment for uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert ved opprettelsen av verneområdet, i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser.

Klima- og miljødepartementet har laget en veileder om naturmangfoldloven kapittel II, «Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk» (T-1554 2016). Denne omtaler hvordan bestemmelsene skal forstås og hvordan de skal brukes i offentlige beslutningstaking. Dette inkluderer forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter som også gjelder innenfor naturreservatet. I tillegg fremgår det av naturmangfoldloven § 7 at ved utøvelse av offentlig myndighet skal prinsippene §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer. Det stilles krav til at vurderingen skal fremgå av beslutningen. Dette har betydning ved behandling av søknader om dispensasjon fra verneforskriften.

5.1 Trusler mot verneverdiene

Innenfor vernegrensene

I 2002/2003 ble det bygget ei bru, Kråkvågbrua, i verneområdet mellom Storfosna og Kråkvåg, for å bedre kommunikasjonen mellom naboøyene Kråkvåg og Storfosna, og til kommunesenteret på fastlandet. I den forbindelse ble det i 1996/1997 utført en konsekvensutredning av NTNU Vitenskapsmuseet, som konkluderte med at fuglelivet ikke

ville bli vesentlig negativt påvirket av veiforbindelsen, men noen få arter kan bli forstyrret av biltrafikken over sundet og vil dermed unngå området.

Utenfor vernegrensene

Det er forventet at støynivået og flytrafikken vil øke på Ørlandet med den nye kampflybasen. Det er likevel usikkert hvilke effekter det kan få for fuglelivet på Ørlandet, og dermed på verneverdiene i Kråkvågsvaet og de andre Ramsarområdene i kommunen.

Rett på utsiden av Ørland går hovedleia med skipstrafikk, og det er store oljeutvinningsaktiviteter utenfor Midt-Norge kysten. Oljeutslipp og oljeforurensning kan bli et aktuelt akutt problem. Ved oljeutslipp vil området med sin nærhet til storhavet og store gruntvannsareal være veldig sårbart. Det kommer også drivende inn en god del avfall inn til området.

5.2 Bevaringsmål, planlagte tiltak og skjøtsel

Hovedmålet med forvaltningen av Kråkvågsvaet fuglefredningsområde er å opprettholde verneformålet, som er *å bevare det rike fuglelivet og fuglenes livsmiljø i området, særlig av hensyn til hekkende og overvintrende lom, dykkere, dykkender og vadefugl.*

NatStat, Naturstatus for verneområder, ble lansert av Miljødirektoratet sommeren 2015. I NatStat kan forvaltningsmyndigheten sette konkrete bevaringsmål for alle verneområder. Bevaringsmål settes for verneområder der man vet at verneverdiene er truet. For eksempel gjengroing, som fører til tap av sjeldne og viktige arter, eller tap av viktige hekkeområder o.l. Pr dags dato er det ikke behov for skjøtsel inne i verneområdet og det finnes heller ingen trusler innenfor vernegrensen. Forvaltningsmyndigheten mener da at det ikke er nødvendig å utarbeide bevaringsmål for Kråkvågsvaet fuglefredningsområde.

Aktuelle tiltak

Noen tiltak kan være aktuell i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde. Tilstanden til de marine naturtypene i verneområdet er per i dag (2016) ukjent. Det er behov for overvåkning av de viktige tareskogene, skjellsand og bløtbunnsområdene, for å sikre fuglenes livsmiljø. Spesielt er det behov for en oppfølgende undersøkelse av bunndyrfaunen ved Kråkvågbrua, for å se om inngrepet har hatt en påvirkning på dyrelivet.

Økt aktivitet på kampflybasen på Brekstad kan påvirke fuglelivet i Ørland. Grunnet dårlig kunnskapsgrunnlag på om økt flystøy vil påvirke verneverdiene i Kråkvågsvaet er det behov for et overvåkningsprogram for å tette dette kunnskapshullet, helst ukentlige tellinger. I tillegg må det også vurderes avbøtende tiltak og sikring av kompensasjonsareal.

Grandefjæra naturreservat vil helt klart være det verneområdet som blir mest påvirket av økt flyaktivitet i områder da det ligger innenfor de foreslåtte utflygningsmønstrene. Men Kråkvågsvaet, sammen med verneområdene Innstrandfjæra og Hovsfjæra, kan også bli påvirket da mange av de samme fuglene som benytter Grandefjæra også oppholder seg i de andre 3 verneområdene. Det er stor usikkerhet om fugl vil forflytte seg fra Grandefjæra til et av de andre områdene, eller om noen vil forsvinne helt fra Ørland våtmarkssystem.

Med bakgrunn i dagens kunnskap anbefalte Fylkesmannen at følgende skadebegrensningstiltak konkretiseres før basen tas i bruk (in situ skadebegrensning):

- Øvelsestider og flytider knyttes opp til tider på dagen og året da en av erfaring vet at det er lite fugl i våtmarksområdene.
- Fugl/fly kollisjoner: jobbe frem til gode løsninger for å begrense kollisjoner mellom fugl og fly der avliving og skremming er siste utvei.

I 2015 ble det startet opp en effektstudie på fugl i Grandefjæra, i regi av Forsvarsbygg. Så langt har det blitt gjennomført feltstudier vår/sommer i 2015, 2016 og 2017. Effektstudiet går ut på å registrere hvordan fugl reagerer på flystøy fra kampflybasen. Undersøkelsen er planlagt å gå over flere år med tanke på mulige effekter av endringer i flyaktiviteten ved flystasjonen.

Alle aktuelle tiltak i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde er listet opp i vedlegg 5 med stipulerte kostnader.

5.3 Tilrettelegging og informasjon

Fylkesmannen er som forvaltningsmyndighet ansvarlig for informasjon om verneområdet, og eventuell tilrettelegging og kanalisering av ferdsel. Informasjonsplakater for verneområdet blir laget etter mal utarbeidet av Miljødirektoratet.

5.4 Retningslinjer for brukerinteresser i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde

Verneforskriften er gjengitt i sin helhet i vedlegg 1, sammen med «*spesielle skjønnsforutsetninger/avtaler*» i vedlegg 2. I vernebestemmelsene fremgår det hvilke aktiviteter og tiltak som er tillatt og hva som krever dispensasjon. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i kap. VIII er erstattet av naturmangfoldloven § 48.

Ved behandling av søknader om tiltak etter verneforskriften, vil prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12 bli brukt som retningslinjer i hvert tilfelle.

I dette kapittelet gis det nærmere retningslinjer om tolkning og praktisering av vernebestemmelsene, og eventuelt annet lovverk som gjelder for de forskjellige bestemmelsene i verneforskriften, om hva det bør tas hensyn til for å ivareta verneverdiene.

For alle brukere av Kråkvågsvaet fuglefredningsområde (og all annen natur) gjelder imidlertid den generelle aktsomhetsplikten (naturmangfoldloven § 6): «Enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet...».

Landbruk

Det foregår ingen landbruksvirksomhet innenfor og utenfor vernegrensen som påvirker verneverdiene negativt i form av næringstilsig eller lignende. Aktiviteter utenfor verneområdet som kan føre til forurensning av verneområdet kan reguleres ved bruk av § 49 i naturmangfoldloven. Innenfor vernegrensen setter verneforskriften forbud mot aktiviteter som kan være negativt for verneverdiene, som for eksempel drenering, tørrlegging og uttak av masser, *jf. kapittel IV punkt 2.*

Uttak av sand og grus

I utgangspunktet er det ikke tillatt med uttak av sand, men verneforskriftens *kapittel V punkt 3* gir tillatelse til sand- og grusuttak. Det er da snakk om den mengde sand- og grusuttak som

var på vernetidspunktet. Ut fra samtaler med kommunen og grunneiere har det vært snakk om lite uttak av sand i verneområdet, rundt 10m³ pr år.

Av hensyn til hekkende fugl skal de som ferdes innenfor verneområdet utvise spesiell aktsomhet. Uttak av sand, spesielt kalkalgesand og korallsand, bør være begrenset da disse ofte har en rik bløtbunnsfauna og fungerer som gyte- og oppvekstområder for flere fiskearter, og som parringsplasser og skallskifteplass for større krepsdyr. Disse skjellsandtypene er også svært sjeldne og regnes som en ikkefornybar ressurs.

Beite

Beite er tillatt jf. kapittel V punkt 2, men oppføring av gjerde er et inngrep i naturen og må søkes dispensasjon fra verneforskriften.

Bilde 6: Kystlynghei dekker store deler av øya Kråkvåg som i dag beites av blant annet sau. Foto: Carina Ulsund

Eksempler på aktiviteter som er tillatt

- Beite
- Sand- og grustaking (i det omfanget som var vanlig på vernetidspunktet)

Eksempler på aktiviteter som IKKE er tillatt

- Drenering
- Uttak og oppfylling av masser o.l.
- Gjødsling
- Bruk av kjemisk bekjempingsmidler

Eksempler på aktiviteter som må søke dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48

- Oppsett av gjerde i forbindelse med beite

Fiske og tarehøsting

Noe fritidsfiske foregår innenfor verneområdet, samt noe kommersiell fiske etter torsk, krabbe og reke. Mesteparten av det kommersielle fisket foregår utenfor vernegrensen. Bruk av båt for fiske og grunneiernes næringsaktivitet er tillatt så lenge det ikke er forstyrrende for fuglelivet i verneområdet, *jf. kapittel V punkt 2*. I hekketiden 25.april – 15.juli er det ferdselsforbud på holmene og på nordspissen av Storfosna, *jf. kapittel IV punkt 3*.

Tang- og tareskjæring er tillatt i nåværende omfang, *jf. kapittel V punkt 3*. I nåværende omfang vil si på vernetidspunktet. Det finnes ingen beskrivelse om hvor mange kg/tonn dette er snakk om i året, men man vet ut fra samtaler med kommune og grunneier at tang- og tareskjæring har vært lite utbredt i verneområdet. Har da sannsynligvis vært snakk om små mengder for grunneiers bruk.

Tang- og tareskjæring må skje i et beskjedent omfang da tangvoller som driver i land og blir liggende i fjæra, er tilholdssted for fisk, fiskeyngel og en rekke virvelløse dyr som igjen er en viktig matkilde for fugl. Tang i fjæresonen kan også være et viktig skjulested for andunger. I henhold til verneforskriften må det ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte produksjonsforhold eller forringe fuglenes livsmiljø, *jf. kapittel IV punkt 2*. Aktiviteter, som for eksempel høsting av marine ressurser, som kan ha en negativ påvirkning på fuglenes livsmiljø, er forbudt i verneområdet om må søkes dispensasjon.

Definisjon av privat grunn i sjø:

Frem til 2 m dybde eller der marbakken starter.

Kommersiell høsting av tang og tare er derimot ikke tillatt i verneområdet. Det samme gjelder uttak av arter som kan endre økosystemet i verneområdet og forringe fuglenes livsmiljø, *jf. kapittel III og IV punkt 2 i verneforskriften*.

Eksempler på aktiviteter som er tillatt

- Tang- og tareskjæring opp til det omfanget som var på vernetidspunktet
- Bruk av laksenotplasser som var etablert før fredningen

Eksempler på aktiviteter som IKKE er tillatt

- Kommersiell høsting av tang og tare
- Uttak av arter som kan endre økosystemet i verneområdet

Eksempler på aktiviteter som må søke dispensasjon etter verneforskriften eller naturmangfoldloven § 48

- Felling av sjøpattedyr

Jakt

Det er i utgangspunktet ikke tillatt med jakt i verneområdet. Dette gjelder også plukking av egg, *jf. kapittel IV punkt 1*. Før vernetidspunktet var det jakt på grågåås i verneområdet, og det har også vært felling av mink og steinkobbe. Fylkesmannen kan gi tillatelse til fellefangst av mink hvis det er positivt for verneverdiene, *jf. kapittel VI punkt 1*.

Eksempler på aktiviteter som er tillatt

- Fellefangst av mink

Eksempler på aktiviteter som IKKE er tillatt

- Jakt og fangst av fugl og pattedyr (unntatt mink)
- Slipp av hund
- Uttak av egg
- Fjerne reir

Eksempler på aktiviteter som må søke dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48

- Felling av vilt som forårsaker vesentlig skade.

Friluftsliv og forskning

Verneforskriften går foran friluftsloven og allemannsretten ved eventuelle tvilstilfeller om lovverket. Etablering av nye stier krever dispensasjon fra forskriften, og må vurderes i henhold til verneformålet. I Kråkvågsvaet fuglefredningsområde er alminnelig ferdsel tillatt, bortsett fra på holmene og på nordspissen av Storfosna i perioden 25.april – 15.juli, dette med hensyn til hekkende fugl. Ellers oppfordrer Fylkesmannen at folk tar hensyn til dyrelivet når det ferdes i verneområdet. Slipp av hund er forbudt hele året (gjelder hele verneområdet), *jf. kapittel IV punkt 1.*

Bilde 7: Informasjonsskilt ved Skålvika i Storfosna Foto: Carina Ulsund

I 2012 ble Ørlandet våtmarkssenter opprettet. Senteret skal informere om naturkvalitetene i Kråkvågsvaet og de andre Ramsarområdene i Trøndelag (tidligere Sør-Trøndelag). Senteret består av en permanent utstilling og opplevelsessenter i tilknytning til Ørland Kultursenter, samt flere naturscener rundt i kommunen.

Ørlandet våtmarkssenter driver blant annet med naturveiledning og guiding i Kråkvågsvaet og de andre våtmarkene på Ørland. Senteret driver også med undervisning rettet mot barnehager, skoler og videregående skoler. I 2013 ble det oppført en gapahuk (bilde 8) like utenfor Kråkvågsvaet fuglefredningsområde i regi av våtmarkssenteret, som skal fungere som et bygg for fugletitting. Gapahuken ligger rett ved Kråkvågbrua.

Bilde 8: Gapahuk ved brua over Kråkvågsvaet

Foto: Carina Ulsund

Eksempler på aktiviteter som er tillatt

- Ferdsel med båt

Eksempler på aktiviteter som IKKE er tillatt

- Ferdsel på holmene og på nordspissen av Storfosen i tidsrommet 25.april – 15.juli, med unntak av grunneiers næringsvirksomhet, herunder bruk av eksisterende båtrett og beiterett.

Eksempler på aktiviteter som må søke dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48

- Merking og/eller fangst av fugl i forbindelse med vitenskapelige undersøkelser

Bygninger og tekniske inngrep

Det er et generelt forbud mot tekniske inngrep i verneområdet i verneforskriftens kapittel IV. Her er det listet opp ulike aktiviteter som ikke er tillatt, blant annet oppføring av bygninger, drenering og annen form for tørrlegging, og uttak eller oppfylling av masse. Oppstillingen er ikke uttømmende.

Som nevnt tidligere i kapittel 5 ble det oppført ei bru mellom Storfosna og Kråkvåg i 2002/2003 (bilde 9). Det ble gjennomført en konsekvensutredning i 1996/1997 som konkluderte med at oppføring av broen, under visse vilkår, ikke ville påvirke verneverdiene negativt. I forbindelse med tidligere erfaringer i Norge med etablering av bruer i verneområder, eller til verneområder, ønsker Fylkesmannen en oppfølgende undersøkelse i Kråkvågsvaet for å sjekke om etablering av bru mellom Kråkvåg og Storfosna har hatt en påvirkning på verneverdiene i Kråkvågsvaet.

Bilde 9: Brua sett fra Kråkvåg

Foto: Carina Ulsund

Det går også veier innenfor vernegrensen mellom Kråkvåg, Litlslåttøya, Sandskjæret og Storslåttøya. Det er begrenset trafikk på disse veiene og har derfor svært liten påvirkning på verneverdiene. I henhold til verneforskriften er vedlikehold av veier og bruer innenfor verneområdet tillatt, så lenge dette ikke er negativt for verneverdiene, for eksempel grusing av veiene. Eventuell oppgradering av veier/bruer er imidlertid søknadspliktig, som for eksempel utvidelse av veiene.

Bilde 10: Vei over til Storslåttøy

Foto: Carina Ulsund

Det ligger en liten flytebrygge (bilde 11) innenfor vernegrensen på Storfosna, rett ved Kråkvågbua, samt at det ligger nedgravd en vannledning like under bruen.

Bilde 11: Flytebrygge i Nordvika

Foto: Carina Ulsund

Eksempler på aktiviteter som IKKE er tillatt

- All form for tekniske inngrep

Eksempler på aktiviteter som må søke dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48

- Oppgradering av eksisterende veier og bruer

Oljeforurensning

Kråkvågsvaet fuglefredningsområde, sammen med de andre verneområdene i Ørland, er et prioritert område når det gjelder vern mot oljeforurensning. Dersom det skjer oljeforurensning vil det være viktig å samarbeide med oljevernmyndighetene og se på løsninger og tiltak for alle verneområdene i Ørland våtmarkssystem samlet.

Motorisert ferdsel og militær aktivitet

Det foregår naturligvis motorisert ferdsel langs brua og veiene som er innenfor verneområdet. Motorbåter blir også brukt under fiske innenfor vernegrensen.

Det er ikke forbud mot motorferdsel, til vann og til lands, samt flyaktivitet i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde, men folk oppfordres til å ta hensyn til fuglelivet i hekketiden. I henhold til kapittel IV punkt 1 er alle fugler fredet mot unødig forstyrrelser, som må tas hensyn til ved all form for aktivitet inne i verneområdet.

Ørland kampflybase

Ørland flystasjon ligger øst for Kråkvågsvaet ved Brekstad, og pr 2014 gjennomføres det militær virksomhet både av operativ og ikke-operativ art, der flygningene vil gå nært Kråkvågsvaet. Aktiviteten frem til nå har påvirket området spesielt i form av støy, men det har ikke vært til større skade for fuglelivet. I 2012 ble det bestemt at Ørland blir hovedbase for kampfly i Norge. Ørland vil være den eneste basen med F-35, og i tillegg være eneste base med NATO overvåkningsfly samt internasjonalt treningssenter og base for 330 skvadronen.

I henhold til kap. V punkt 1 i verneforskriften for Kråkvågsvaet, er gjennomføring av militær operativ virksomhet tillatt i Kråkvågsvaet og krever ikke dispensasjon etter verneforskriften. Militær operativ virksomhet omfatter i fredstid all militær virksomhet som er nødvendig for å planlegge, forberede og gjennomføre (*jf. brev fra Forsvarets overkommando, Operasjonsstaben til Direktoratet for naturforvaltning av 13.09.1996*):

- Overvåkning av land-, sjø- og luftterritoriet.
- Forsvarsplaner herunder feltbefestninger, anlegg for installasjoner og stridsmidler.
- Beredskapstiltak herunder utrykningsøvelser med militær styrker.
- Støtte til det sivile samfunn og politi som krever innsetting av styrker.
- Rene militære operasjoner i spesielle situasjoner herunder søk og redningstjeneste.

Forsvarsdepartementet har uttalt at vanlige øvelser ikke omfattes av ovenfornevnte unntak, men det forutsettes at der sivil virksomhet eller trafikk er tillatt kan tilsvarende militær virksomhet uten videre finne sted.

Vanlige militære øvelser er ikke tillatt i verneområdet og må søkes dispensasjon fra verneforskriften.

6 Oppsyn og administrasjon i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde

Statens Naturoppsyn (SNO) har ansvaret for oppsynet av Kråkvågsvaet fuglefredningsområde. SNO er den som står for nødvendig registrering av aktivitet og overvåkning i fuglefredningsområdet.

Det er viktig å peke på at det er et klart skille mellom forvaltningsmyndigheten og naturoppsynet i verneområdene. Forvaltningsmyndigheten er de som gir eventuelle dispensasjoner eller avslag, mens oppsynet utfører oppdrag på vegne av forvaltningsmyndigheten enten det er i form av kontroll, informasjon, skjøtsel, kartlegging eller registrering.

Bilde 12: Østsiden av Kråkvåg

Foto: Carina Ulsund

Forvaltningsmyndigheten vil gjennomgå bevaringsmålene som er satt for verneområdet og gi en vurdering av tilstand. Forvaltningsmyndigheten (Fylkesmannen) kan fremme behov for oppsyn, skjøtsel- og tilretteleggingsarbeid og overvåkning/registreringer i verneområdet. Behovene skal helst være knyttet opp til den til enhver tid gjeldende tiltakstabellen, se vedlegg 5.

6.1 Skjøtsel og tiltak

Utgifter til eventuelle skjøtsel og/eller tiltak dekkes av miljøforvaltningens årlige budsjetter som blir fastsatt av Stortinget. Midlene tildeles gjennom bestillingsdialogen som Fylkesmannen har med SNO. Aktuelle tiltak i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde er satt opp med tidsrammer og stipulerte kostander i en tiltakstabell i vedlegg 5.

6.2 Informasjon og formidling

Hovedhensikten med informasjon i og rundt verneområdene er å veilede slik at folk får økt kunnskap og forståelse for verneverdiene i området. Gjennom god og målrettet informasjon vil man sikre at de som ferdes i verneområdene på best mulig måte kan rette seg etter de krav som gjelder, og ta de hensyn som trengs.

I Kråkvågsvaet er det satt opp informasjonstavler der hvor det er mest naturlig at folk ferdes. De store informasjonstavlene står på butikken og på rasteplassen i krysset like før Holmen (bilde 13), samt en mindre utgave på gapahuken.

Bilde 13: rasteplass med informasjonstavle

Foto: Carina Ulsund

For å markere vernegrensen er det satt opp standardiserte verneskilt på de viktigste plasseringspunktene for vernegrensen.

6.3 Generelle retningslinjer for saksbehandling

Retningslinjer for behandling av saker som angår de ulike brukerinteressene er presentert i kapittel 5.3 «Retningslinjer for brukerinteressene». Punktene under viser de generelle retningslinjene for all saksbehandling som omhandler Kråkvågsvaet fuglefredningsområde.

1. Alle søknader om tiltak som krever tillatelse/dispensasjon etter verneforskriften sendes til Fylkesmannen i Trøndelag.
2. Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelse enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften før de eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overprøves av annet lovverk.
3. Nærmere retningslinjer for saksbehandling er gitt under den enkelte brukerinteresse. Det er viktig at det i all saksbehandling blir gjort en samlet vurdering i forhold til tiltakets virkning på verneverdiene og forholdet til øvrige brukerinteressene.
4. Statens Naturoppsyn og Fylkesmannen er ansvarlig for vurdering og anmeldelse ved brudd på vilkår og verneforskrift.
5. Disse instansene skal ha kopi av alle vedtak: Ørland kommune og grunneiere dersom de berøres.

6. Miljødirektoratet er klageinstans for alle saker etter verneforskriften. Klage på vedtak sendes Miljødirektoratet via Fylkesmannen i Trøndelag. Fylkesmannen vurderer om det fremkommer nye saksopplysninger som tilsier at vedtaket kan omgjøres. Dersom Fylkesmannen opprettholder sitt vedtak skal klagen oversendes Miljødirektoratet for endelig behandling og vedtak.
7. Behandlingstid for dispensasjonssøknader vil normalt ligge på ca. 3 uker.
8. Alle vedtak etter verneforskriften vil bli registrert inne på Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no).

6.4 Naturmangfoldloven §§ 8-12

I naturmangfoldloven kap.2 er det fastsatt prinsipper for offentlig beslutningstaking som myndighetene skal legge til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, jf. § 7. Disse prinsippene omtales i loven som:

- Kunnskapsgrunnlaget (§8)
- Føre-var-prinsippet (§9)
- Økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10)
- Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11)
- Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12)

Prinsippene er ikke selvstendige vedtakshjemler, men skal legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold etter andre bestemmelser.

Dette innebærer at prinsippene skal være en del av vurderingen i dispensasjonssaker i verneområder, både ved vedtak med hjemmel i spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, og ved vedtak etter naturmangfoldloven § 48. Det skal fremgå av vedtakene hvordan prinsippene har vært anvendt i den konkrete sak, og hvilken vekt de er tillagt.

De må også gå klart frem av vedtaket at vilkårene for å gi dispensasjon er til stede. Vurderingen av miljørettprinsippene er en del av vurderingen av om vilkårene i den aktuelle dispensasjonsbestemmelsen er oppfylt. Dersom vilkårene er oppfylt kan forvaltningsmyndigheten vurdere om det skal gis dispensasjon og eventuelt omfang av en dispensasjon.

6.5 Utenforliggende virksomhet

Forskrifter gitt med hjemmel i naturvernloven og i naturmangfoldloven gjelder ikke for virksomheter utenfor vernegrensene.

I naturmangfoldloven § 49 er det fastsatt en særskilt bestemmelse for virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov og hvor virksomheten kan innvirke på verneverdiene i verneområdet. I slike tilfeller skal den aktuelle myndigheten legge vekt på hensynet til disse verdiene i vurderingen av om en tillatelse bør gis og ved fastsetting av eventuelle vilkår. Bestemmelsene gjelder for tiltak som skjer utenfor verneområdet, men som kan ha negativ effekt på verneverdiene innenfor området, for eksempel gjennom forurensing, endring i vannstand, drenering eller ved retningsendring av vassdrag.

For virksomhet utenfor verneområdene som ikke krever tillatelse, vil det være en aktsomhetsplikt for den enkelte, jf. naturmangfoldloven § 6. Det innebærer at enhver plikter å opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet.

6.6 Oppfølging av ulovligheter – håndheving og sanksjoner

For å ivareta formålet med opprettelsen av fuglefredningsområdet er det viktig at lovverket følges opp og at overtredelser av lovverket blir sanksjonert gjennom illeggelse av straff eller forvaltningsmessige sanksjoner. SNO er forvaltningens feltapparat og vil reagere der lovbrudd påtreffes. Oppsynet rapporterer til forvaltningsmyndigheten.

For å ivareta lovens formål har naturmangfoldloven i kap. IX en rekke bestemmelser om håndheving og sanksjoner.

Fylkesmannen er delegert myndighet etter naturmangfoldloven kap. IX § 69-73, om:

*Retting og avbøtende tiltak
Uforutsette miljøkonsekvenser av lovlig virksomhet.
Direkte gjennomføring og bruk av andres eiendom.
Tvangsmulkt.*

Miljødirektoratet har myndighet til å gi pålegg om miljøerstatning. Strafferammen for overtredelser av nærmere angitte bestemmelser i naturmangfoldloven eller bestemmelser gitt i medhold av loven, er bot eller fengsel inntil ett år eller tre år ved grove overtredelser, jf. naturmangfoldloven § 75.

6.7 Forvaltningsmyndigheter

Ansvar for Kråkvågsvaet fuglefredningsområde involverer følgende myndigheter:

Klima- og miljødepartementet (KLD) er øverste myndighet for forvaltningen i Norge. Departementet har ansvaret for at den miljøpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført. KLD er overordnet myndighet for forvaltningen av områder vernet etter naturvernloven (nå naturmangfoldloven).

Miljødirektoratet er øverste fagmyndighet for naturvernområder i Norge og har hovedansvar for forvaltningen av områder vernet etter naturvernloven/naturmangfoldloven. Miljødirektoratet avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde. Direktoratet er klageinstans for vedtak som forvaltningsmyndigheten i det enkelte verneområdet har gjort. Direktoratet skal også veilede forvaltningsmyndigheten i praktiseringen av verneforskriftene.

Fylkesmannen i Trøndelag er forvaltningsmyndighet for Kråkvågsvaet fuglefredningsområde. Fylkesmannens ansvar at nødvendige tiltak blir igangsatt. Videre skal Fylkesmannen behandle og avgjøre alle søknader. Klage på vedtak skal gå via Fylkesmannen og sluttbehandles av Miljødirektoratet.

Andre myndigheter av betydning i forvaltningen av området:

Ørland kommune er myndighet på flere av de øvrige lovverkene som kan få betydning innen Kråkvågsvaet fuglefredningsområde, eksempelvis plan- og bygningsloven og forurensningsloven.

7 Kilder

Bevanger, K. og Frengen, O. 1979. *Ornitologiske verneverdier i Ørland kommunes våtmarksområder, Sør-Trøndelag*. K.norsk Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Zool. Ser. 1979 – 1: 1 – 93 + appendix.

Bekkeby, T., Bodvin, T., Bøe, R., Moy, F.E., Olsen, H. og Rinde, E. 2011. Nasjonalt program for kartlegging og overvåkning av biologisk mangfold – marint. Sluttrapport for perioden 2007 – 2010. NIVA rapport 6105-2011.

Direktoratet for naturforvaltning. 1995. *Forslag til marine verneområder i Norge på naturvitenskapelig grunnlag*. Utdrag fra utredning for DN 1995-3.

Direktoratet for naturforvaltning 1999. *Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold*. DN Håndbok 13-1999.

Direktoratet for naturforvaltning 2001a. *Kartlegging av marint biologisk mangfold*. DN Håndbok 19-2001.

Direktoratet for naturforvaltning. 2001b. *Områdevern og forvaltning*. DN-håndbok 17. Revidert 2007.

Direktoratet for naturforvaltning. 2001c. *Etter Utredning for DN Nr. 1995 – 3. Kartlegging av egnede marine verneområder i Norge. Tilråkning til arbeidsgrenser for områdene samt nye områder fra rådgivende utvalg 2001- 26.10.01*.

Direktoratet for naturforvaltning. 2007. *Kartlegging av naturtyper – verdsetting av biologisk mangfold*. DN-håndbok 13.

Direktoratet for naturforvaltning 2008. *Ramsar rapport*.

Engan, G. & Brattli, H. 2002. Biologisk mangfold i Ørland kommune. NIJOS Rapport 2002:12.

Folkestad, A.O. 1977. *Registreringer av ornitologisk viktige våtmarker i Norge (rapport til Miljøverndep.)*, stensilert rapport, ca. 500 pp.

Follestad, A. et.al. 2013. *Naturtypekartlegging og forekomst av fugler i Brekstadfjæra, Innstrandfjæra og Neslandfjæra i Ørland og Bjugn kommuner*. NINA Rapport 1004. 71 s.

Kålås, J.A., Viken Å. og Bakken, T. (red.) 2010. Norsk rødliste 2010 – 2010 Norwegian Red List. Artsdatabanken, Norway.

Miljødirektoratet 2014. Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter. Veileder M106-2014.

Suul, J. 1979. *Utkast til verneplan for våtmarksområder i Sør-Trøndelag fylke.*

Thingstad, P.G. & Hokstad, S. 1997. *Vannfugl og marin bunndyrfauna i Kråkvågsvaet, Ørland kommune, Sør-Trøndelag. Konsekvenser av eventuell bru og veifylling over vaet.*
Vitenskapsmuseet Rapport Zoologisk serie: 1997-2.

Vedlegg

1. Verneforskrift
2. Spesielle skjønnsforutsetninger/avtaler
3. Liste over grunneiere i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde
4. Liste over naturtyper og artsmangfold
5. Samlet tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag og fremdriftsplan
6. Om dispensasjonssøknader
7. Begrepsforklaringer
8. Ramsar Information Sheet

Vedlegg 1 Verneforskrift

Forskrift om fredning av Kråkvågsvaet fuglefredningsområde i Ørland kommune, Sør-Trøndelag (tekst i forskrift ikke endret pr. 16.02.2018 etter sammenslåingen mellom Sør- og Nord-Trøndelag)

Fastsatt ved kgl.res. av 23. desember 1983. Fremmet av Miljøverndepartementet.

I.

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 14, 2. ledd og § 9, jf § 10 og §§ 21, 22 og 23, er fuglelivet og fuglenes livsmiljø innenfor et sjø- og fjære- og øyområde mellom Kråkvåg og Storfosen i Ørland kommune, Sør-Trøndelag fylke, fredet ved kgl.res. av 23. desember 1983 under betegnelsen «Kråkvågsvaet fuglefredningsområde».

II.

Det fredete området berører følgende gnr/bnr: 59/1; 59/2; 59/4; 59/5, 60/1; 60/2; 60/4; 60/5; 60/6, 97; 60/8; 60/10; 60/11; 60/12; 60/15, m.fl.; 60/20, 60/27; 60/44, 103; 60/49, 60/50; 60/52, 60/55; 60/67; 60/74; 60/76; 60/82; 60/101; 60/104; 60/109; 60/112; 60/157.

Fuglefredningsområdet dekker et areal på ca 11,9 km², hvorav ca 0,4 km² er landareal.

Grensene for fuglefredningsområdet framgår av grensebeskrivelse og kart i målestokk 1:5.000, datert Miljøverndepartementet desember 1983. Kartet og fredningsbestemmelsene oppbevares i Ørland kommune, hos fylkesmannen i Sør-Trøndelag og i Miljøverndepartementet.

De nøyaktige grensene for fuglefredningsområdet skal avmerkes i marka, og knekkpunktene bør koordinatfestes.

III.

Formålet med fredningen er å bevare det rike fuglelivet og fuglenes livsmiljø i området, særlig av hensyn til hekkende og overvintrende lommer, dykkere, dykkender og vadefugl.

IV.

For fuglefredningsområdet gjelder følgende bestemmelser (jfr. pkt. V og VI):

1. Fugler, herunder deres reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse (jf. viltlovens § 3). Jakt, fangst, bruk av skytevåpen, samt slipp av hund er forbudt i fuglefredningsområdet. Utsetting av vilt er ikke tillatt. For øvrig gjelder viltlovens bestemmelser og forskrifter.
2. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte produksjonsforhold eller forringe fuglenes livsmiljø, som f.eks. drenering og annen form for tørrlegging, uttak eller oppfylling av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Oppstillingen er ikke uttømmende.

3. På holmene i området og på nordspissen av Storfosen er det av hensyn til hekkefuglene ferdseisforbud i tidsrommet 25. april - 15. juli.

V.

Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed.
2. Grunneierens næringsvirksomhet, herunder bruk av eksisterende båttrett og beiterett.
3. Tang- og tareskjæring og sand- og grustaking i nåværende omfang, dog skal de som ferdes i området utvise spesiell aktsomhet overfor rastende og beitende fugl.
4. Fellefangst av mink i samsvar med viltlovens bestemmelser og forskrifter.

VI.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

1. Felling av vilt som forårsaker vesentlig skade, i samsvar med viltlovens bestemmelser og forskrifter.

VII.

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med fredningsformålet. Det kan utarbeides skjøtselsplan, som skal inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtselstiltakene.

VIII.

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskaplige undersøkelser, arbeid av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller, dersom disse ikke strir mot formålet med fredningen.

IX.

Forvaltningen av fredningsbestemmelsene tillegges fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

X.

Den myndighet Kongen har etter § 10 til å fastsette nærmere bestemmelser om områdene og deres skjøtsel, etter § 21 til merking av fredninger m.v., etter § 22 om regulering av ferdsel og etter § 23 om å gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene, overføres for disse områder til Miljøverndepartementet.

XI. Disse bestemmelser trer i kraft straks.

Vedlegg 2 Spesielle skjønnsforutsetninger/avtaler

Skjønn av 02.11.1987 for Fosen herredsrett:

- De saksøkte kan fortsatt nytte laksenotplasser som var etablert før fredningen, jfr. Fredningsbestemmelsens V nr. 2.
- I relasjon til fredningsbestemmelsenes IV nr. 3 anses «Kalven» som en holme og «Flatholmen» som en del av Storfosna.

Tabell 1: Tabellen viser rødlistede eller sjeldne arter og deres funnområder i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde
*rødlistestatus pr 2016

Art	Status*	Antall [anslag normalfunn hekkinger (h)/ trekkende (t)]/ næringssøk (n)/ rastende (r)	ID i Naturbasen	Kommentar
Alke, <i>Alca torda</i>	EN	(n)	VV00001494	Næringssøkende, høst/vinter
Bergirisk, <i>Carduelis flavirostris</i>	NT	(t)	VV00001494	Vår/sommer/høst
Brushane, <i>Philomachus pugnax</i>	EN	?	VV00001494	høst
Dvergdykker, <i>Tachybaptus ruficollis</i>	VU	?	VV00001494	Vår, registrert en gang
Fiskemåke, <i>Larus canus</i>	NT	(h)	VV00001494	Vår/sommer
Gulnebbblom, <i>Gavia adamsii</i>	NT	(n)	VV00001494	Vår Listet som NT på den globale rødlisten.
Havhest, <i>Fulmarus glacialis</i>	EN	(n)	VV00001494	Høst, 4 individer ble registrert på en observasjon
Havørn, <i>Haliaeetus albicilla</i>	LC ansvarsart	(n)	VV00001494	Internasjonalt ansvar for arten. Registrert vår/sommer/høst/vinter
Hettemåke, <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	VU	(r)	VV00001494	Vår/sommer/høst/vinter
Høsehauk, <i>Accipiter gentilis</i>	NT	?	VV00001494	
Jaktfalk, <i>Falco rusticolus</i>	NT	?	VV00001494	Vinter
Krykkje, <i>Rissa tridactyla</i>	EN	(n)	VV00001494	Sommer/høst/vinter
Lomvi, <i>Utia aalge</i>	CR	?	VV00001494	Vinter/vår
Lunde, <i>Fratercula arctica</i>	VU	(n), (r)	VV00001494	Vinter/vår/sommer
Makrellterne, <i>Sterna hirundo</i>	EN	(n)	VV00001494	Sommer
Sanglerke, <i>Alauda arvensis</i>	VU	(h)	VV00001494	Vår
Sjørørre, <i>Melanitta fusca</i>	VU	(n)	VV00001494	Vår/sommer/høst/vinter. Er listet som EN på den globale rødlisten.
Stjertand, <i>Anas acuta</i>	VU	?	VV00001494	Høst
Storspove, <i>Numenius arquata</i>	VU	(h),(r),(n)	VV00001494	Vår/sommer/høst/vinter Listet som NT på den globale rødlisten
Stær, <i>Sturnus vulgaris</i>	NT	(n),(t)	VV00001494	Vår/sommer/høst/vinter
Svartand, <i>Melanitta nigra</i>	NT	(n),(r)	VV00001494	Vår/sommer/høst/vinter
Svarthalespove, <i>Svarthalespove</i>	EN	(n)	VV00001494	Høst

<i>Limosa limosa</i>				Listet som NT på den globale rødlisten
Teist, <i>Cepphus grylle</i>	VU	(n),(h)	VV00001494	Vår/sommer/høst/vinter
Tyvjo, <i>Stercorarius parasiticus</i>	NT	(h)	VV00001494	Sommer
Vannrikse, <i>Rallus aquaticus</i>	VU	?	VV00001494	Vinter
Vipe, <i>Vanellus vanellus</i>	EN	(h), (r)	VV00001494	Vår/sommer/høst

*Symbolforklaring Rødlista 2015 (Artsdatabanken 2015)

- Regionalt utdød (RE)
- Kritisk truet (CR)
- Sterkt truet (EN)
- Sårbar (VU)
- Nær truet (NT)
- Datamangel (DD)

Flora

Det har ikke blitt registrert rødlistede planter innenfor vernegrensen.

Naturtyper

Tabell 2: Naturtyper registrert i verneområdet. Data tatt ut fra Naturbasen (jf. figur A).

Naturtype	Verdi	Areal	ID i Naturbasen	Kommentar
Bløtbunnsområder i strandsonen	A	600 daa	BN00074262	Ligger på 50-100 m. Registrert av NIVA i 2010.
Bløtbunnsområder i strandsonen	A	979 daa	BN00052919	Ligger på 50-100 m. registrert 01.01.2009.
Bløtbunnsområder i strandsonen	A	1514 daa	BN00052368	Ligger på 50-100 m. Registrert 01.01.2009 av NIVA.
Bløtbunnsområder i strandsonen	A	139 daa	BN00052367	Registrert av NIVA 01.01.2009.
Bløtbunnsområder i strandsonen	A	1164 daa	BN00052918	Ligger på 50-100 m. Registrert av NIVA 01.01.2009.
Skjellsand	B	170 daa	BN00053029	Ligger på 20-50 m. registrert 01.01.2008.
Skjellsand	A	483 daa	BN00053031	Ligger på 20-50 m. Registrert av NIVA 01.01.2008. området er kun modellert, basert på data fra nærliggende stasjoner.
Skjellsand	B		BN00053046	Registrert 01.01.2008. ligger på 20-50 m.
Skjellsand	B	194 daa	BN00053065	Ligger på 20-50 m. Registrert av NIVA 01.01.2008. området er kun modellert, basert på data fra nærliggende stasjoner.

Skjellsand	A	227 daa	BN00053072	Ligger på 20-50 m. Registrert av NIVA 01.01.2008. området er kun modellert, basert på data fra nærliggende stasjoner.
Skjellsand	B	115 daa	BN00053076	Ligger på 20-50 m. Registrert av NIVA 01.01.2008. området er kun modellert, basert på data fra nærliggende stasjoner.
Skjellsand	A	979 daa	BN00053091	Ligger på 20-50 m. Registrert av NIVA 01.01.2008. området er kun modellert, basert på data fra nærliggende stasjoner.
Skjellsand	A	250 daa	BN00053083	Ligger på 20-50 m. Registrert av NIVA 01.01.2008. området er kun modellert, basert på data fra nærliggende stasjoner.
Større taeskogforekomster (Tareskogsbunn har status NT på rødlisten)	B	162 daa	BN00054519	Ligger på 20-50 m. Registrert 01.01.2008 av NIVA.
Større taeskogforekomster (Tareskogsbunn har status NT på rødlisten)	B	494 daa	BN00030710	Registrert 01.01.1996.
Større taeskogforekomster (Tareskogsbunn har status NT på rødlisten)	B	2333 daa	BN00030709	Registrert 01.01.1996
Større taeskogforekomster (Tareskogsbunn har status NT på rødlisten)	B	63 daa	BN00030708	Registrert 01.01.1996

Vedlegg 4 Samlet tiltaksbeskrivelse med kostnadsoverslag og fremdriftsplan

Tabell 3 Samlet tiltaksbeskrivelse med anslag av kostnader, akseptert tidsfrist og antatt finansieringskilde.

Når	Tiltak	Ansvarlig	Kostnad (inkl mva)	Finansiering
Etter behov	Oppdatering av informasjon om verneområdet	FM/SNO/Våtmarkssenter	5 000,-	Kap.post. 1420.31
Etter behov	Sjøppelrydding	SNO	10 000,-	Kap.post. 1420.31
2026	Kartlegging av vannfugl og marin bunndyrfauna – se på konsekvenser av bru over svæet.	FM	500 000,-	
2020 (hvert 10-år)	Overvåkning av fuglebestanden	FM/SNO	500 000,-	Kap.post. 1420.31
2017	Informasjonstavle ved veien til Langfjæra	FM/SNO	Ca. 2000,-	Kap.post. 1420.31

Vedlegg 5 Om dispensasjonssøknader

Forskriften for Kråkvågsvaet fuglefredningsområde åpner ikke for mange aktiviteter i verneområdet. I følge verneforskriften kan det bare søkes om tillatelse til «Felling av vilt som forårsaker vesentlig skade, i samsvar med viltlovens bestemmelser og forskrifter», jf. kapittel VI punkt 1 i verneforskriften. Den generelle bestemmelsen i kapittel VIII er erstattet av naturmangfoldloven § 48.

Dette må oppgis i en dispensasjonssøknad:

- Fullt navn, adresse, epost, telefonnummer
- Oppgi Gnr/bnr hvis grunneier
- Beskriv hva søknaden gjelder
- Oppgi tidsrom for når aktiviteten skal skje
- Vedlagt skal det ligge dispensasjon fra kommune på lovverk der kommunen er myndighet (eks motorferdselloven, Forskrift om tiltak for å stanse eller avverge skade fra vilt)
- Det skal **alltid** innhentes tillatelse fra grunneier før aktiviteten starter

Eksempel: Søknad om jakt på mink i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde

Navn: Ola Nordmann

Adresse: Kråkvågveien 800

Postnr/Poststed: 7152 Kråkvåg

Telefon nr: 99 99 99 99

Grunneier av Gnr/bnr xx/xx i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde.

Søker om jakt på mink i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde. Formålet med jakten er å.....

Jakten skal skje i perioden..... til .....

(hvis flere skal delta på jakten må navnene deres også oppgis)

Vedlagt ligger dispensasjon fra Ørland kommune på felling av vilt som gjør skade.

Vedlegg 6 Ramsar Information Sheet

Information Sheet on Ramsar Wetlands (RIS) – 2009-2012 version

Available for download from http://www.ramsar.org/ris/key_ris_index.htm.

Categories approved by Recommendation 4.7 (1990), as amended by Resolution VIII.13 of the 8th Conference of the Contracting Parties (2002) and Resolutions IX.1 Annex B, IX.6, IX.21 and IX.22 of the 9th Conference of the Contracting Parties (2005).

Notes for compilers:

1. The RIS should be completed in accordance with the attached *Explanatory Notes and Guidelines for completing the Information Sheet on Ramsar Wetlands*. Compilers are strongly advised to read this guidance before filling in the RIS.
2. Further information and guidance in support of Ramsar site designations are provided in the *Strategic Framework and guidelines for the future development of the List of Wetlands of International Importance* (Ramsar Wise Use Handbook 7, 2nd edition, as amended by COP9 Resolution IX.1 Annex B). A 3rd edition of the Handbook, incorporating these amendments, is in preparation and will be available in 2006.
3. Once completed, the RIS (and accompanying map(s)) should be submitted to the Ramsar Secretariat. Compilers should provide an electronic (MS Word) copy of the RIS and, where possible, digital copies of all maps.

---

1. Name and address of the compiler of this form:

Bjørn Harald Larsen, Miljøfaglig Utredning AS commissioned
by Norwegian Directorate for Nature Management,
Tungasletta 2, 7485 Trondheim
Tlf +47 73580500
Fax: +47 73580501
E-mail: postmottak@dirnat.no

FOR OFFICE USE ONLY.

DD MM YY

--	--	--

Designation date

--	--	--	--	--	--

Site Reference Number

---

2. Date this sheet was completed/updated:

March 2012

---

3. Country:

Norway

---

4. Name of the Ramsar site:

The precise name of the designated site in one of the three official languages (English, French or Spanish) of the Convention. Alternative names, including in local language(s), should be given in parentheses after the precise name.
Ørland Wetland System; Kråkvågsvaet
(International No. 310, National No: 8)

---

5. Designation of new Ramsar site or update of existing site:

This RIS is for (tick one box only):

- a) Designation of a new Ramsar site ; or
b) Updated information on an existing Ramsar site

---

6. For RIS updates only, changes to the site since its designation or earlier update:

- a) Site boundary and area

The Ramsar site boundary and site area are unchanged:

or

If the site boundary has changed:

- i) the boundary has been delineated more accurately ; or
- ii) the boundary has been extended ; or
- iii) the boundary has been restricted**

and/or

If the site area has changed:

- i) the area has been measured more accurately ; or
- ii) the area has been extended ; or
- iii) the area has been reduced**

** Important note: If the boundary and/or area of the designated site is being restricted/reduced, the Contracting Party should have followed the procedures established by the Conference of the Parties in the Annex to COP9 Resolution IX.6 and provided a report in line with paragraph 28 of that Annex, prior to the submission of an updated RIS.

b) Describe briefly any major changes to the ecological character of the Ramsar site, including in the application of the Criteria, since the previous RIS for the site:

None

---

7. Map of site:

Refer to Annex III of the *Explanatory Note and Guidelines*, for detailed guidance on provision of suitable maps, including digital maps.

a) A map of the site, with clearly delineated boundaries, is included as:

- i) a **hard copy** (required for inclusion of site in the Ramsar List): ;
- ii) an **electronic format** (e.g. a JPEG or ArcView image) ;
- iii) a **GIS file providing geo-referenced site boundary vectors and attribute tables** .

b) Describe briefly the type of boundary delineation applied:

e.g. the boundary is the same as an existing protected area (nature reserve, national park, etc.), or follows a catchment boundary, or follows a geopolitical boundary such as a local government jurisdiction, follows physical boundaries such as roads, follows the shoreline of a waterbody, etc.

The boundaries are the same as for the Kråkvågsvaet Bird Sanctuary.

---

8. Geographical coordinates (latitude/longitude, in degrees and minutes):

Provide the coordinates of the approximate centre of the site and/or the limits of the site. If the site is composed of more than one separate area, provide coordinates for each of these areas.

63° 39' N 09° 21' E

---

9. General location:

Include in which part of the country and which large administrative region(s) the site lies and the location of the nearest large town.

Situated in the municipality of Ørland, Sør-Trøndelag county. The nearest town being Trondheim, approximately 50 km to the southeast.

---

10. Elevation: (in metres: average and/or maximum & minimum)

0 m – 21 m.a.s.l.

---

11. Area: (in hectares)

1352,6 ha

12. General overview of the site:

Provide a short paragraph giving a summary description of the principal ecological characteristics and importance of the wetland.

Kråkvågsvaet Bird Sanctuary comprises the strait between the islands Storfosna and Kråkvåg, and northern part of Storfosna, with large tidal areas (sand- and mudflats mainly), small islands, skerries and bays. The strait is shallow and has a strong tidal current. The site is very important to wintering and staging seabirds, waterfowl and shorebirds (especially divers, grebes and diving ducks in early spring), and not least for moulting diving ducks.

13. Ramsar Criteria:

Tick the box under each Criterion applied to the designation of the Ramsar site. See Annex II of the *Explanatory Notes and Guidelines* for the Criteria and guidelines for their application (adopted by Resolution VII.11). All Criteria which apply should be ticked.

1 • 2 • 3 • 4 • 5 • 6 • 7 8 • 9

14. Justification for the application of each Criterion listed in 13 above:

Provide justification for each Criterion in turn, clearly identifying to which Criterion the justification applies (see Annex II for guidance on acceptable forms of justification).

Criterion 1. The Ørland sites with their huge tidal mudflats and large areas of shallow marine waters are perhaps the best example in southern Norway for this kind of marine wetland.

Criterion 2. The Eurasian Otter *Lutra lutra* (VU, Ann. II, Berne Conv.) breeds at the site, while Harbour Seal (VU, Ann. III Berne Conv.) may breed at the skerries within or just outside the protected area, but is regularly seen at the site just as Killer Whale *Orcinus orca* (Ann. II Berne Conv.). Small numbers of Common Tern *Sterna hirundo* (VU, Ann. II Berne conv.) breeds at the small islands in the strait. It is referred to the national red list 2010. See also point 22.

Criterion 3. Breeding area for a number of seabirds, waterfowl and shorebirds like Common Shelduck *Tadorna tadorna*, Common Eider *Somateria mollissima*, Red-breasted Merganser *Mergus serrator*, Eurasian Oystercatcher *Haematopus ostralegus*, Ringed Plover *Charadrius hiaticula*, Turnstone *Arenaria interpres*, Arctic Skua *Stercorarius parasiticus*, and Arctic Tern *Sterna paradisaea*, all characteristic species for this kind of marine wetlands in the biogeographic region.

Criterion 4. The site has large moulting populations of Greylag Geese *Anser anser*, Common Eider *Somateria mollissima*, Velvet Scoter *Melanitta fusca* (NT), and Red-breasted Merganser. The site is also important for wintering, staging and breeding waterbirds. See also justification of criteria 2, 3 and point 22.

15. Biogeography (required when Criteria 1 and/or 3 and /or certain applications of Criterion 2 are applied to the designation):

Name the relevant biogeographic region that includes the Ramsar site, and identify the biogeographic regionalisation system that has been applied.

a) biogeographic region:

1. Southern boreal vegetation zone, strongly oceanic section (SbO3)
2. Atlantic

b) biogeographic regionalisation scheme (include reference citation):

1. Zonal division showing the variation in vegetation from south to north and from the lowlands to the mountains, and sectional graduation showing the variation between the coast and inland (In: Moen, A. 1998. *Nasjonaltatlas for Norge*, vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss).
2. Biogeographical regions of Europe, European Environment Agency, 2005

16. Physical features of the site:

Information Sheet on Ramsar Wetlands (RIS), page 4

Describe, as appropriate, the geology, geomorphology; origins - natural or artificial; hydrology; soil type; water quality; water depth, water permanence; fluctuations in water level; tidal variations; downstream area; general climate, etc.

Geology	The small islands in Kråkvågsvaet Bird Sanctuary are mainly outcrops of conglomerate (southern part) and granite (northern part).
Geomorphology	The area consists of extensive tidal sand- and mudflats, sheltered bays and large areas of shallow marine waters, formed by raising landmasses. The site is part of a large-scale, flat coastal landscape.
Substrate/soil type	Clay and silt dominates the tidal zone, whereas sand is predominate on the shores – somewhere forming small sand-dunes and shell-sand tongues. Pebble and shingle shores locally. On northern part of Storfosna small mires with peat soil.
Water depth/ fluctuations	Large areas of shallow water, less than 3 meters depth. The variation between high and low tides averages annually 162 cm measured at Trondheim and 143 cm at Heimsjø – Ørland lying in between these two stations.
Climate	The site has a strongly oceanic climate with mild winters and wet, but rather warm summers. Annual precipitation is approx. 1030 mm, and the area receives precipitation 220-240 days in a year.

17. Physical features of the catchment area:

Describe the surface area, general geology and geomorphological features, general soil types, and climate (including climate type).

The catchment area is small, comprising mostly grazed coastal meadows and marshes/mires. The site is surrounded by shallow marine waters, though some deeper areas east of Storfosna. The geomorphology, soil types and climate is similar to those described within the sub-sites.

18. Hydrological values:

Describe the functions and values of the wetland in groundwater recharge, flood control, sediment trapping, shoreline stabilization, etc.

There are practically no freshwater inside the protected area. The shallow waters reduce the impact of waves coming from the open sea, and no particular erosion problems have been noted. The deposit of piles of seaweed on the contrary helps stabilizing the shoreline.

19. Wetland Types

a) presence:

Circle or underline the applicable codes for the wetland types of the Ramsar "Classification System for Wetland Type" present in the Ramsar site. Descriptions of each wetland type code are provided in Annex I of the *Explanatory Notes & Guidelines*.

Marine/coastal: A • B • C • D • E • F • G • H • I • J • K • Zk(a)

Inland: L • M • N • O • P • Q • R • Sp • Ss • Tp Ts • U • Va • Vt • W • Xf • Xp • Y • Zg • Zk(b)

Human-made: 1 • 2 • 3 • 4 • 5 • 6 • 7 • 8 • 9 • Zk(c)

b) dominance:

List the wetland types identified in a) above in order of their dominance (by area) in the Ramsar site, starting with the wetland type with the largest area. A, G, B, D, E, H

20. General ecological features:

Provide further description, as appropriate, of the main habitats, vegetation types, plant and animal communities present in the Ramsar site, and the ecosystem services of the site and the benefits derived from them.

Kråkvågsvaet is characterized by large tidal sand- and mudflats and shallow marine waters with a strong tidal current going through the strait. Scattered small island and skerries are found outside both Storfosna and Kråkvåg. The site has a lot of different seashore vegetation types; including salt meadows, salt marshes and swamps, and seagrass *Zoostera* beds. Some dry land areas are included in the protected area,

and the vegetation type here is mainly herb-rich shell-sand meadows and coastal meadows with different heather species.

The shallow waters in the current-rich strait have especially large biomasses of mussels, mainly *Mytilus*, supplying food to large populations of diving ducks and waders. These waters are also spawning and nursery grounds for a lot of fish species, providing food to divers, mergansers and other fish-eating birds.

---

21. Noteworthy flora:

Provide additional information on particular species and why they are noteworthy (expanding as necessary on information provided in 14. Justification for the application of the Criteria) indicating, e.g., which species/communities are unique, rare, endangered or biogeographically important, etc. Do not include here taxonomic lists of species present – these may be supplied as supplementary information to the RIS.

Some regionally rare plants grow at the site, e.g. *Avenula pratensis*, *Briza media* and *Primula veris*. Kråkvågsvaet has the largest numbers of seashore vegetation types recorded in this part of Norway, some of them being rather rare in the region.

---

22. Noteworthy fauna:

Provide additional information on particular species and why they are noteworthy (expanding as necessary on information provided in 14. Justification for the application of the Criteria) indicating, e.g., which species/communities are unique, rare, endangered or biogeographically important, etc., including count data. Do not include here taxonomic lists of species present – these may be supplied as supplementary information to the RIS.

Mammals:

Small whales, mainly Harbour Porpoise *Phocoena phocoena* and Killer Whale *Orcinus orca*, are regularly seen at the site. Harbour Seal *Phoca vitulina* (VU) is a possible breeder, while Grey Seal *Halichoerus grypus* (NT) is less common. The Eurasian Otter *Lutra lutra* (VU) breeds at the site.

Birds:

Nationally rare or internationally rare or interesting species: Kråkvågsvaet has relatively large wintering populations (with raising numbers in early spring) of Great Northern Diver *Gavia immer* (10-25 individuals), Red-necked Grebe (20-40 ind.), and Slavonian Grebe *Podiceps auritus* (10-15 ind.). Also a few White-billed Divers *Gavia adamsii* (NT) and King Eiders *Somateria spectabilis* spends the winter in these waters (the King Eider sometimes more numerous – maximum recorded number being 32 ind. in late winter).

Nationally common species: These shallow marine waters and tidal areas are important mainly as staging, moulting and wintering areas for divers, grebes, diving ducks, geese and waders. Though, some seabirds breeds at the small islands and skerries in the strait and on the northern part of Storfosna, e.g. Common Shelduck *Tadorna tadorna* (2-5 pairs), Common Eider *Somateria mollissima* (15-30 pairs), Turnstone *Arenaria interpres* (a few pairs), Arctic Skua *Stercorarius parasiticus* (NT) (a few pairs), Common Tern *Sterna hirundo* (VU) (a few pairs), and Arctic Tern *Sterna paradisaea* (up to 200-250 pairs).

Wintering site for 1500-3000 waterfowl, waders and seabirds, including Whooper Swan *Cygnus cygnus*, Common Eider (500-1000 ind.), Long-tailed Duck *Clangula hyemalis* (200-250 ind.), Velvet Scoter *Melanitta fusca* (NT) (250-750 ind.), White-tailed Eagle *Haliaeetus albicilla*, Purple Sandpiper *Calidris maritima* (up to 260 ind.) and Turnstone *Arenaria interpres* (up to 110 ind.). Also more rare wintering waders like Grey Plover *Pluvialis squatarola* and Bar-tailed Godwit *Limosa lapponica* are recorded.

Important staging site, especially in early spring for divers, grebes and diving duck, and for migrating waders. Examples of species recorded in high numbers (mostly recordings from 1996, covering 80 % of the protected area): Long-tailed Duck (1170 ind.), Black Scoter *Melanitta nigra* (NT) (100 ind.), Velvet Scoter *Melanitta fusca* (NT) (650 ind.), Black-throated Diver *Gavia arctica* (21 ind.), Eurasian Oystercatcher *Haematopus ostralegus* (284 ind.), and Ringed Plover (113 ind.). Little Auk *Alle alle* can be numerous in late autumn, e.g. 1000 ind. in November 1986.

Moulting area for Greylag Goose *Anser anser* (400-500 ind.), Common Eider (up to 1300 individuals in 1986, less numerous now), Velvet Scoter *Melanitta fusca* (up to 1415 individuals in 1986, less numerous now), and Red-breasted Merganser *Mergus serrator* (100-200 ind.).

The island Storfosna, including the areas inside the bird sanctuary, is also famous for rare passerines, especially in autumn. Also a lot of other rare birds have been recorded at this island.

---

23. Social and cultural values:

a) Describe if the site has any general social and/or cultural values e.g., fisheries production, forestry, religious importance, archaeological sites, social relations with the wetland, etc. Distinguish between historical/archaeological/religious significance and current socio-economic values:

None in particular.

b) Is the site considered of international importance for holding, in addition to relevant ecological values, examples of significant cultural values, whether material or non-material, linked to its origin, conservation and/or ecological functioning? No

If Yes, tick the box and describe this importance under one or more of the following categories:

- i) sites which provide a model of wetland wise use, demonstrating the application of traditional knowledge and methods of management and use that maintain the ecological character of the wetland:
- ii) sites which have exceptional cultural traditions or records of former civilizations that have influenced the ecological character of the wetland:
- iii) sites where the ecological character of the wetland depends on the interaction with local communities or indigenous peoples:
- iv) sites where relevant non-material values such as sacred sites are present and their existence is strongly linked with the maintenance of the ecological character of the wetland:

---

24. Land tenure/ownership:

a) within the Ramsar site: Private/State (marine area)

b) in the surrounding area: Private/State (marine area)

---

25. Current land (including water) use:

a) within the Ramsar site:

Cutting of seaweed is permitted on a small scale. The coastal meadows at Storfosna are grazed by sheep, including the small land areas in the bird sanctuary. The area is used for fishing, both leisure and commercial.

b) in the surroundings/catchment:

As inside the bird sanctuary, the sea is used for fishing, both leisure and commercial, and the coastal meadows are grazed by sheep.

---

26. Factors (past, present or potential) adversely affecting the site's ecological character, including changes in land (including water) use and development projects:

a) within the Ramsar site:

The permitted cutting of seaweed is thought to have negative effect on avian food sources at the site. A 1,5 km road link over the strait between Storfosna and Kråkvåg has been built, including a 400 m bridge and rock fills across the shallows on the Storfosna side. This after extensive studies, including modelling and simulations of currents and water flow, to investigate the effect on the rich benthic fauna

in the strait, highly dependent on the strong tidal current – and thereby also on the large concentrations of diving ducks and waders using the wetland.

b) in the surrounding area:

None in particular.

---

27. Conservation measures taken:

a) List national and/or international category and legal status of protected areas, including boundary relationships with the Ramsar site:

In particular, if the site is partly or wholly a World Heritage Site and/or a UNESCO Biosphere Reserve, please give the names of the site under these designations.

Kråkvågsvaet was established as a bird sanctuary at December 23rd 1983.

Part of IBA Ørland wetland system

b) If appropriate, list the IUCN (1994) protected areas category/ies which apply to the site (tick the box or boxes as appropriate):

Ia ; Ib ; II ; III ; IV ; V ; VI

c) Does an officially approved management plan exist; and is it being implemented?:

No

d) Describe any other current management practices:

None in particular.

---

28. Conservation measures proposed but not yet implemented:

e.g. management plan in preparation; official proposal as a legally protected area, etc.

A management plan is under development by the management authority.

---

29. Current scientific research and facilities:

e.g., details of current research projects, including biodiversity monitoring; existence of a field research station, etc.

There have been comprehensive investigations concerning the effects of a road link between Storfosna and Kråkvåg (with stone fillings across the shallows) on the benthic fauna, being the main food source for diving ducks and waders in the strait.

---

30. Current communications, education and public awareness (CEPA) activities related to or benefiting the site:

e.g. visitors' centre, observation hides and nature trails, information booklets, facilities for school visits, etc.

An information booklet is produced by the management authorities, comprising all the Ramsar sites in Trøndelag. A wetland information center is being planned within the new house of culture in Brekstad.

---

31. Current recreation and tourism:

State if the wetland is used for recreation/tourism; indicate type(s) and their frequency/intensity.

The site is to a low degree used by residents (both leisure and commercial) and tourists for fishing. Increased bird-watching activities the last 10-20 years, especially in autumn looking for rare passerines.

---

32. Jurisdiction:

Include territorial, e.g. state/region, and functional/sectoral, e.g. Dept of Agriculture/Dept. of Environment, etc.

Norwegian Directorate for Nature Management (DN), Tungasletta 2, 7485 Trondheim

Ph +47 73580500

Fax +47 73580501

Email: postmottak@dirnat.no

---

33. Management authority:

Information Sheet on Ramsar Wetlands (RIS), page 8

Provide the name and address of the local office(s) of the agency(ies) or organisation(s) directly responsible for managing the wetland. Wherever possible provide also the title and/or name of the person or persons in this office with responsibility for the wetland.

The site is managed by the County Governor of Sør-Trøndelag, which is under the instruction of DN.
Address: County Governor of Sør-Trøndelag, Statens Hus, N-7468 Trondheim (phone: +47 74 16 80 00).
E-mail: postmottak@fmst.no

---

34. Bibliographical references:

Scientific/technical references only. If biogeographic regionalisation scheme applied (see 15 above), list full reference citation for the scheme.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. and Skjelseth, S. (eds.). 2010. The 2010 Norwegian Red-list for Species. Norwegian Biodiversity Information centre, Norway.

Flora:

Kristensen, J. N. 1988. Seashore in Trøndelag. Site descriptions and conservation proposals. Økoforsk Rapp. 1998, 7B: 1-139. (In Norwegian with English abstract, including all four sub-sites)

Birds:

Bevanger, K. & Frengen, O. 1979. Ornitologiske verneverdier i Ørland kommune, Sør-Trøndelag. K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapport Zool. Ser. 1979-1: 1-93. (In Norwegian – on important bird areas in Ørland municipality)

Follestad, A., Larsen, B. H. & Nygård, T. 1986. Seabird investigations along the coast of Sør- and Nord-Trøndelag and southern parts of Nordland 1983-86. DN-viltrapport 41: 1-113. (In Norwegian with 7 pages English summary)

Størkersen, Ø. 1993. Guide til fuglelokaliteter ved Trondheim og andre nærliggende lokaliteter. Vår Fuglefauna 16: 34-40. (In Norwegian – sums up the ornithological qualities of Ørland Wetland System)

Thingstad, P. G. & Hokstad, S. 1997. Aquatic birds and marine demersal fauna at Kråkvågsvaet, Ørland, Sør-Trøndelag. Consequences of a possible bridge and rock fill across the shallows. Vitenskapsmuseet Rapp. Zool. Ser. 1997, 2: 1-50. (In Norwegian with English abstract)

Please return to: **Ramsar Convention Secretariat, Rue Mauverney 28, CH-1196 Gland, Switzerland**
Telephone: +41 22 999 0170 • Fax: +41 22 999 0169 • e-mail: ramsar@ramsar.org

FYLKESMANNEN I TRØNDELAG

Statens hus, Strandveien 38, Pb 2600, 7734 Steinkjer | fmtlpost@fylkesmannen.no | www.fylkesmannen.no/trondelag

ISBN 978-82-8397-000-5